

آشنایے باگروہ های مردمی

داوطلب واکنش اضطراری محلات

(دوام)

دوره تهران

نویسندگان:

شهاب تقی خان، علی محمدی

سرشناسه:	تقی‌خانی، شهاب، ۱۳۵۹ - تیر
عنوان و نام پدیدآور:	آشنایی با گروه‌های مردمی داوطلب و اکنش اضطراری محلات (نوام)
مشخصات نشر:	در شهر تهران/ نویسندگان: شهاب‌تقی‌خانی، علی محمدی.
مشخصات ظاهری:	تهران: سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران، ۱۳۹۲.
شابک:	۸۰ص. مصور (رنگی): ۲۱/۵×۱۴م.م.
وضعیت فهرست نویسی:	۱-۶-۹۳۹۶۰-۶۰۷۸-۹۷۸: ۴۵۰۰۰ ریال
یادداشت:	فیا
موضوع:	کتابنامه
موضوع:	سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران. طرح نوام
موضوع:	مدیریت بحران - ایران - تهران
موضوع:	شهرداری - ایران - تهران - مشارکت شهروندان.
موضوع:	محلها -- ایران -- تهران - مشارکت شهروندان
موضوع:	مشارکت اجتماعی - ایران - تهران
نمونه افزوده:	محمدی، علی، ۱۳۶۲ دی -
نمونه افزوده:	سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران
رده بندی کنگره:	۱۳۹۲ ۵۱۷/ HD
رده بندی دی‌سی:	۶۵۸/۴۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی:	۳۳۰۷۶۴۲

- نویسنده: شهاب‌تقی‌خانی، علی محمدی
- ناشر: محسن نادری، فاطمه صالح
- ویراستار: داود پنهانی
- کنترل و بازرینی: ابراهیم ربانی
- طراح جلد: سید وحید دشبان
- صفحه آرای: زهرا طاهری

سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران

نشانی: انتهای غربی بزرگراه جلال آل احمد، نرسیده به بزرگراه آیت الله اشرفی اصفهانی، نبش نهم شمالی

تلفن: ۴۴۳۴۴۰۴۰ فکس: ۴۴۳۳۰۰۹

rsc.tdmmo@gmail.com / journal@tdmmo.ir

www.tdmmo.ir

پست الکترونیک:

آدرس سایت:

تاریخ و نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۲

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

کلیه حقوق چاپ و انتشار، به سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران تعلق دارد. استفاده از مطالب کتاب بدون اخذ مجوز کتبی از سازمان، مجاز نبوده و موجب پیگرد قانونی خواهد شد.

فهرست مطالب

صفحه

ردیف

۱۵

پیشگفتار

۱۹

۱- کلیات طرح

۱۹

۱-۱- مقدمه

۲۱

۲-۱- تعاریف و مفاهیم پایه

۲۱

۲-۱-۱- بحران

۲۱

۲-۱-۲- مدیریت بحران

۲۱

۲-۱-۳- چرخه مدیریت بحران

۲۲

۲-۱-۴- آماده‌سازی

۲۱

۲-۱-۵- آمادگی

۲۲

۲-۱-۶- کاهش اثرات و پیشگیری

۲۳

۲-۱-۷- واکنش (پاسخ)

۲۳

۲-۱-۸- بازتوانی (بازسازی)

۲۳

۲-۱-۹- مدیریت خطرپذیری (ریسک)

- ۲۳ ۱۰-۱-۲- شرایط اضطراری
- ۲۴ ۱۱-۱-۲- واکنش اضطراری
- ۲۴ ۱۲-۱-۲- مفهوم مشارکت
- ۲۵ ۱۳-۱-۲- اهداف مشارکت مردمی
- ۲۶ ۱۴-۱-۲- شیوه‌های مشارکت مردمی
- ۲۶ ۱۵-۱-۲- انواع مشارکت
- ۲۷ ۱۶-۱-۲- نحوه تحقق مشارکت
- ۲۸ ۱-۳- اهداف اجرای طرح "دوام"
- ۲۸ ۱-۱-۱- اهداف
- ۲۸ ۲-۱-۳- اهداف جزء
- ۲۹ ۱-۴- دامنه کاربرد
- ۲۹ ۵-۱- تاریخچه پیاده‌سازی طرح در کلانشهر تهران

۲- گام‌های پیاده‌سازی طرح جذب و تشکیل گروه‌های مردمی

- ۳۳ داوطلب واکنش اضطراری محلات
- ۳۳ ۲-۱- فراخوان
- ۳۳ ۲-۱-۱- برگزاری جلسات توجیهی و هماهنگی محلی
- ۳۴ ۲-۱-۲- امور فرهنگی، اطلاع‌رسانی و ثبت نام
- ۴۰ ۲-۱-۳- انتخاب داوطلبان
- ۴۱ ۲-۱-۴- برگزاری جلسه توجیهی برای داوطلبان
- ۴۲ ۲-۲- آموزش
- ۴۲ ۲-۱-۲- عناوین دوره‌های آموزشی
- ۴۲ ۲-۱-۱- آشنایی با مبانی مدیریت بحران

- ۴۳ ۲-۲-۱-۲-کمک‌های اولیه
- ۴۶ ۲-۲-۱-۳-اصول و مبانی اطفای حریق
- ۴۷ ۲-۲-۱-۴-روانشناسی بحران
- ۵۰ ۲-۲-۱-۵-جستجو و نجات
- ۵۳ ۲-۲-۲-صدور گواهینامه آموزشی و کارت عضویت
- ۵۳ ۲-۳-سازماندهی
- ۵۶ ۲-۴-جهیز
- ۵۶ ۲-۴-۱-شاخص‌های انتخاب محل استقرار کانتینر تجهیزات محله
- ۵۷ ۲-۴-۲-تجهیزات انفرادی
- ۵۷ ۲-۴-۳-تجهیزات گروهی
- ۵۷ ۲-۴-۴-موارد استفاده کانتینر تجهیزات
- ۵۸ ۲-۵-پایدارسازی
- ۵۸ ۲-۵-۱-طرح‌ریزی
- ۵۹ ۲-۵-۲-پیگیری
- ۵۹ ۲-۵-۳-برنامه‌ریزی
- ۵۹ ۲-۵-۴-پیش‌بینی

۶۳ ۳-منابع و مراجع:

۶۸ ۴-پیوست‌ها:

- ۶۸ پیوست ۱: بروشور معرفی طرح "دوام" (فارسی)
- ۷۰ پیوست ۲: بروشور معرفی طرح "دوام" (انگلیسی)
- ۷۲ پیوست ۳: فرم عضویت گروه "دوام"
- ۷۴ پیوست ۴: نمونه‌ای از تجهیزات گروه‌های "دوام"

تجرب حاصل از سوانح گذشته نشان می‌دهد که هر اندازه سرعت فعالیت‌های واکنش اضطراری مسئولان مدیریت بحران زیاد و کیفیت و کمیت خدمات‌رسانی نیز در انعطاف مناسبی باشد؛ باز هم اقدامات چند ساعت اولیه بعد از وقوع بحران برای کاهش آسیب‌ها، انسجام و سرعت لازم برخوردار نخواهد بود. این مهم می‌تواند ناشی از عدم دسترسی سریع به محل حادثه، نداشتن اطلاعات و آمار کافی و جزئی از محل حادثه و تعداد آسیب‌دیدگان و نیز وسیع بودن خسارات وارد شده به محل حادثه، نسبت به امکانات موجود و ... باشد.

از طرف دیگر، برآورد آماری کشورهای توسعه‌یافته خیز جهان نشان می‌دهد که درصد قابل توجهی از آسیب‌دیدگان، توسط خانواده‌ها، همسایگان یا افراد هم محلی خود، نجات یافته‌اند. منتها باید توجه داشت که انجام اقدامات امدادی و فوریتی، بدون آموزش و سازماندهی گروهی، نه تنها سودمند نیست بلکه در مواردی خطرآفرین نیز خواهد بود. به عبارت دیگر، شهروندان برای ایفای نقش مکمل خود در نظام مدیریت بحران باید از توانمندی‌های لازم برخوردار باشند و رفتارهای صحیح در شرایط پیش از وقوع بحران، حین بحران و پس از بحران را بیاموزند. این توانمندی‌ها باعث می‌شود که آنان از آگاهی و آمادگی لازم برای مشارکت فعال در نظام جامع مدیریت بحران شهر خود برخوردار شده و از نتایج آن یعنی افزایش روزافزون ایمنی در زندگی شهری و کاهش خسارات مالی، بهره‌مند شوند. از این رو، وجود افرادی آموزش دیده و سازماندهی شده در

محلات، به منظور کمک‌رسانی به موقع و منسجم در ساعات اولیه بعد از وقوع سوانح، به شدت ضروری است.

در این راستا، راهنمای جذب و استقرار گروه‌های مردمی داوطلب واکنش اضطراری محلات (دوام) با تکیه بر تجربیات حاصل از اجرای آن در محلات مختلف شهر تهران، تهیه شده است. به امید آنکه مردم محلی، با کسب آمادگی لازم به منظور مواجهه با سوانح و بحران‌ها، نقش موثرتری در کاهش آسیب‌های وارده به خود، خانواده و هم‌محلی‌هایشان داشته باشند.

عزیزاله رجب‌زاده

رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران